

СТАНОВИЩЕ

от д-р Екатерина Георгиева Чернева –
доцент в катедра Предучилищна педагогика на Педагогическия факултет
на ПУ „Паисий Хилендарски“

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

по: област на висше образование 1. Педагогически науки

професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по... (Методика на обучението по български език и литература в началния етап на образованието)

Автор: Теодора Янкова Вълева

Тема: „Формиране на литературни и социолингвистични компетентности у учениците в начална училищна възраст чрез съвременната литература за деца“

Научен ръководител: проф. д. п. н Нели Иванова, Факултет по педагогика, СУ “Св. Климент Охридски“

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Със заповед № РД 38 227/03.05.2023г. на Ректора на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема: „Формиране на литературни и социолингвистични компетентности у учениците в начална училищна възраст чрез съвременната литература за деца“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по... (Методика на обучението по български език и литература в началния етап на образованието). Автор на дисертационния труд е Теодора Янкова Вълева – докторантка в задочна форма на обучение към катедра Дидактика с научен ръководител проф. д. п. н Нели Иванова, Факултет по педагогика, СУ “Св. Климент Охридски“

Представеният от Теодора Янкова Вълева комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на СУ и включва следните документи: заявление до Ръководителя на катедра Дидактика на Факултета по педагогика на СУ за разкриване на процедурата за защита на дисертационен труд; автобиография в европейски формат; протокол №12/25.04.2023 г. от факултетски съвет, свързан с докладване на готовността за откриване на процедурата и с предварително обсъждане на дисертационния труд; дисертационен труд; автореферат; списък на научните публикации по темата на дисертацията; декларация за оригиналност на дисертационния труд.

Докторантът има 5 публикации по темата на дисертационния труд.

Теодора Вълева е магистър по две специалности: Предучилищна и начална училищна педагогика в Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ – гр. Бургас и Славянска филология в СУ „Св. Климент Охридски“. Има преквалификация за учител по английски език в средните училища от Софийския университет. Добила е IV ПКС от Департамента към БУ.

Към настоящия момент е преподавател по български език и литература в ПГРЕ „Г. С. Раковски“ – гр. Бургас.

2. Актуалност на тематиката

Разработеният дисертационен труд е изключително актуален, защото в основата му лежи концепцията за комплекса от компетентности, необходими за формирането на литературни и социолингвистични умения с помощта на съвременната детска литература у учениците в начална училищна възраст. Описаният модел гарантира трайно формиране на читателските компетентности и запазване на интерес към писаното слово.

3. Познаване на проблема

Докторант Теодора Вълева е направила компетентен анализ на състоянието на проблема, завършвайки с аргументирани изводи и позиция по отделни въпроси. Доказателство за това е апробирането на обоснован модел, състоящ се от конкретни методически идеи за формиране на горепосочените компетентности.

4. Методика на изследването

Избраната методика на изследване позволява постигане на поставената цел, а задачите, решавани в дисертационния труд получават адекватен отговор. Сред методическите идеи особено ценна е концепция за формиране на литературни и социолингвистични компетентности, включваща триадата учители-ученици-родители. Докторантката правилно е установила, че тяхното непрекъснато взаимодействие е определящо и изключително важно за ефективността на обучението не само в началния етап на образование, но и във всички следващи класове.

Създадената богата образователна среда предполага стимулиране на малките ученици да проявяват засилен интерес към четенето, да повишава читателската им култура и да подпомага развитието на уменията им в областта на литературните и социолингвистичните компетентности.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Предложеният дисертационен труд „ФОРМИРАНЕ НА ЛИТЕРАТУРНИ И СОЦИОЛИНГВИСТИЧНИ КОМПЕТЕНТНОСТИ У УЧЕНИЦИТЕ В НАЧАЛНА УЧИЛИЩНА ВЪЗРАСТ ЧРЕЗ СЪВРЕМЕННАТА ЛИТЕРАТУРА ЗА ДЕЦА“ е значим, защото включва изследвания върху приоритетни компетентности в обучението по български език и литература – формиране на читателска култура; трайно поддържане на интерес към четенето; утвърждаването на съвременната детска литература като източник на ценности. Процесът на изследователска работа е насочен към усъвършенстване на уменията на подрастващите за доброто им представяне в контекста на обучението по всички учебни дисциплини.

Безспорен принос е авторският пакет, включващ използване на разнообразни образователни методи, похвати и техники на преподаване, които предполагат активна познавателна позиция и мотивираност на учениците.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

По темата на научното изследване са публикувани 5 (пет) статии, които показват резултати от приложени методически варианти в дисертацията и анализират емпиричните данни за успешността на образователния процес при използването на различни средства за формираност на социолингвистичните и социокултурните компетентности у учениците в началния етап на основната образователна степен чрез използване на съвременна литература за деца.

7. Автореферат

Авторефератът е направен според изискванията на правилника за придобиване на научни степени на СУ „Св. Климент Охридски“ и Закона за развитието на академичния състав в Република България. Той е в обем от 58 страници и отразява основните резултати, постигнати в дисертацията.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Препоръчвам на Теодора Вълева да направи резултатите от научното изследване достояние на по-широк кръг учители, като ги публикува като монография или учебно помагало.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Поради гореизложеното, убедено давам своята *положителна оценка* за проведеното изследване, представено в дисертационния труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и *предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“* на **Теодора Янкова Вълева** в област на висше образование: 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по... (Методика на обучението по български език и литература в началния етап на образованието).

14.06.2023 г.

Изготвил становището: .....

(подпис)

доц. д-р Екатерина Чернева